

Eksisteeris ka eraldi numbritüüp asutuste, ettevõtete ja ühiskondlike organisatsioonide eriotstarbelistele sõiduautodele. Sellel olid tähed ja numbrid tavapärasele vastupidises järjestuses – tähed ees ja numbrid järel. Eesti NSV-s oli selliste numbrimärkide seeriaks EAC (nt EAC 1234). C-täht tulenes siinkohal venekeelsest sõnast „специальный” (spetsiaalne, eri). See seeria oli paralleelselt käibel tavapärase riigiautode EAC-seeria numbritega (nt 1234 EAC) – mistõttu need kaks seeriat võisid omavahel kergesti segi minna. Sarnaselt O-seeria „oinanumbritega” väljastati ka niinimetatud „tagurpidi-EAC” seeriat N. Liidu lõpuaastatel kõigile soovijaile.

1980. aastate lõpul ilmusid meie tänavapilti ka kollased numbrimärgid, millel ees täht H ning järgnesid 3+3 numbrit (nt H 681 123). Need olid välismaa firmade omanduses olevad sõidukid, mis olid ajutiselt pikemaks ajaks NSV Liitu toodud. Tavaliselt olid need ühissettevõtete välispartnerite autod, mida kohapeal kasutati. Kolm esimest numbrit tähistasid regiooni koodi ja kolm viimast olid seerianumbrid. Eesti NSV kood oli 681.

Privileegeritud seltskond

Valgete numbrimärkide EAM-seeriat kasutati 1980. aastate algupoolel vaid miilitsa ning ENSV Sise-ministeeriumi teenistuses olnud autodel. 1986. aastal hakati EAM-seeria numbreid välja andma kõigile riigiautodele. Esimeste selliste autode juhid võisid end roolis üsna vabalt tunda, sest EAM numbrit kandvad autod ei kuulunud miilitsa poolt peatamisele. Peagi aga see eelis kadus ning EAM-seeria muutus massiliseks.

Üksnes valitsusautodele ehk Ministrite Nõukogu autobaasile oli ette nähtud seeria ЭСТ, milliseid liikus väga vähesel hulgal (umbes 300). Väidetavalt oli iga ЭСТ-number seotud isiku, mitte autoga – igal autol oli omakorda ka tavaseeria number. Üht sellist (0110 ЭСТ) kasutas Arnold Rüütel, kes oli 1980ndate alguses Eesti NSV Ministrite Nõukogu esimehe asetäitja. Selles ametis olles sattus ta oma valge Volgaga Tartust Tallinnasse sõites Adavere lähedal liiklusõnnetusse. Selline sündmus põhjustas suuremat sorti häire mitmes ametkonnas. Kuigi seeria ЭСТ oli algsest mõeldud vaid parteinomenklatuurile, jagati numbrikriisi süvenedes 1991. aastal seeria kasutamata lõpuosa (sadakond 03 ja 04-ga algavat numbrit) välja tavakodanikele.

Valgete numbrimärkide seeriad kronoloogilises järjestuses:

- eraautod (1982-1992): Б...EA, А...EA, Г...EA, Д...EA, В...EA, З...EA, Ж...EA, Е...EA, И...EA, К...EA, Л...EA, О...EA, H...EA, Р...EA, С...EA, Т...EA, П...EA, У...EA, Ф...EA, М...EA, Х...EA
- riigi sõiduautod (1982-1992): EAA, EAM (sh. miilits), EAB**, EAO*, eriotstarbeline EAC**
- riigi veoautod (1980-1990): EAA*, EAJ, EAH, EAO, EAP, EAM***, EAP, EAC***
- haagised (1983-1992): EA, ЭP, ЭC, ЭT, ЭY*
- mootorrattad (1987-1992): EAA, EAM* (miilits)
- valitsusautode eriseeria: ЭСТ*

Märkused:

- * - seeriat väljastati alla 1000 numbrit
- ** - seeriat väljastati ka veoautodele
- *** - seeria viimased ca 2000 numbrit väljastati 1980ndate lõpul erakätesse müüdüd veoautodele

Eesti autonumbrite esimene seeria AAA reserveeriti Riigikantselei autobaasile ehk valitsusautodele. Fotol Arnold Rüütli Tšaika. Tavakodanikele hakati numbreid väljastama alates seeriast AAB. Foto: Rahvusarhiiv

UUE EESTI VABARIIGI AEG

1. novembril 1991 kinnitati esimene Eesti numbrimärkide standard EV ST 597-91. Standardi kiire väljatöötamine oli vajalik kahel põhjusel – Nõukogude Liidu numbrimärkide varud olid ammendumas ning värskelt taasiseseisvunud Eesti Vabariigis N. Liidust täiendavate numbriseeriade juurde tellimist ei peetud õigeks. Selle standardi alusel hakati juba sama aasta detsembrist väljastama uusi Eesti numbrimärke. Neid oli esialgu 3 tüüpi:

- autode numbrimärk, 3 numbrit ja 3 tähte (nt 123 ABC), mõõtudega 510x110 mm;
- haagiste numbrimärk, 3 numbrit ja 2 tähte (nt 123 AB), mõõtudega 420x110 mm;

- mootorrattaste numbrimärk, 3 numbrit ja 2 tähte kahes reas (nt 123 AB), mõõtudega 214x210 mm. Mootorrattaste numbrimärk oli kuusnurkse kujuga – sarnane N. Liidu aegse haagisenumbriga. Kõik numbrimärgid olid valge põhjaga.

Traktoritele ja nende haagistele jätkati nõukogude-aegse GOST-standardi kohaste numbrimärkide, millel olid ladina tähed, väljastamist.

1. augustil 1992 jõustus standardi EV ST 597-91 muudatus, millega numbrimärke hakati ametlikult nimetama registree- rimismärkideks (käsiolevas loos on jäänud siiski vana termini juurde).